

21.1.2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ

21.01.2010

INRIKESMINISTERIET

Sisäasiainministeriö
Maahanmuutto-osasto
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntöne 14.1.2010

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 3 ja 19 c §:n muuttamisesta

Sisäasiainministeriö on pyytänyt vähemmistövaltuutetulta lausuntoa koskien hallituksen esitystä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että turvapaikanhakija, joka on Euroopan unionin kansalainen, ei kuuluisi vastaanoton piiriin sen jälkeen kun hän on saanut tiedoksi maahanmuuttoviraston kielteisen päätöksen kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseensa.

Vähemmistövaltuutettu esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia

Maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain, ns kotouttamislain 3 §:n mukaan vastaanoton piiriin kuuluu turvapaikanhakija, kunnes hänelle on myönnetty oleskelulupa tai hän on poistunut maasta. Säännös koskee yhdenvertaisesti kaikkia turvapaikanhakijoita. Hakijoilla on oikeus majoittua vastaanottokeskuksissa ja saada turvapaikanhakoille maksettavaa toimeentulotukea, kunnes he ovat saaneet oleskeluluvan tai poistuneet maasta.

Suomeen on viime vuosina tullut suhteellisen paljon EU-kansalaisia turvapaikanhakijoiksi verrattuna muihin jäsenmaihiin. Viime vuonna EU-kansalaiset olivat kolmanneksi suurin turvapaikkaa hakenut ryhmä, somalialaisten ja irakilaisien jälkeen.

EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan mukaan, jäsenvaltioita pidetään kaikissa turvapaikkaan liittyvissä oikeudellisissa ja käytännöllisissä seikoissa toisiinsa nähden turvallisina alkuperämaina. Unionin kansalaisille on yhteisön lainsäädännössä taattu monia oikeuksia, kuten oikeus vedota Euroopan parlamenttiin ja oikeus kääntyä Euroopan oikeusasiamiehen puoleen.

Pykäläkohtaiset kommentit

3 § Soveltamisala

Esityksen mukaan pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin niin, että vastaanotonpiiriin ei kuuluisi turvapaikanhakija, joka on unionin kansalainen ja joka on saanut tiedoksi Maahanmuuttoviraston kielteisen päätöksen kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseensa. EU-kansalaisella ei olisi enää päätöksen tiedoksisaatuaan oikeutta majoittua vastaanottokeskuksessa eikä hän voisi saada turvapaikanhakijalle maksettavaa toimeentulotukea.

Vähemmistövaltuutettu on tietoinen siitä, Suomessa maksettavaan toimeentulotukeen saattaa liittyä vetotekijöitä, jotka houkuttelevat hakemaan kansainvälistä suojelua Suomesta myös niissä tapauksissa joissa se on ilmeisen perusteetonta. Yhdenvertaisuusnäkökulmasta tietyn ryhmä asettaminen selvästi epäedullisempaan asemaan on kuitenkin ongelmallista. Vähemmistövaltuutettu ehdottaakin, että huolellisesti selvitetään myös muut vaihtoehdot, joilla perusteettomia hakemuksia voitaisiin torjua.

Voimassa oleva laki mahdollistaa esimerkiksi poliisin suorittamaan turvapaikkapuhut-
telun Maahanmuuttoviraston pyynnöstä, jos hakemusten määrä on voimakkaasti li-
sääntynyt tai erityisestä syystä muulloinkin. Myös käännytysten täytäntöönpanoa te-
hostamalla voidaan maassa oloaika lyhentää.

19 c § Vastaanoton järjestäminen

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan unionin kansalainen voisi kuulua kohtuullisen ajan vastaanoton piiriin erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi poiketen siitä mitä 3 §:n 2 momentissa säädetään vastaanoton piiriin kuulumisesta. Esityksessä nostetaan esiin esimerkkinä tilanne jossa turvapaikanhakija on ras-
kaana ja lapsen syntymän laskettu aika on lähellä. Vähemmistövaltuutettu katsoo, että lainkohtaa voitaisiin soveltaa myös tilanteisiin, joissa päätös koskee alaikäisiä tai mui-
ta erityisen haavoittuvia ryhmiä.

Vähemmistövaltuutettu

Johanna Suurpää

Ylitarkastaja

Päivi Keskitalo